

## BESLUITEN

Zoals de titel het zegt, behelst het gevoerde project van onderzoek - actie - vorming een andere benadering van armoede-indicatoren.

Drieëntwintig personen met verschillende achtergrond - de enen vertrouwd met armoede, de anderen met wetenschappelijk onderzoek en nog anderen met het werk binnen een administratie - hebben een dialoog gevoerd en een gemeenschappelijke gedachtegang ontwikkeld. Niet alle actoren, betrokken bij armoedebestrijding, hebben aan het project deelgenomen; deze kwestie komt in het hoofdstuk 'evaluatie' aan bod. Het was ook niet de bedoeling om een representatieve werkgroep van alle actoren te vormen. Wel ging het erom een groep samen te stellen die ermee instemde om van de realiteit te vertrekken zoals personen in armoede ze zelf beschrijven. Het kwam dan ook nooit tot een opsplitsing in deelnemers die over hun leven vertellen aan de ene kant en deskundigen die dit interpreteren of analyseren aan de andere kant. Iedereen heeft aan de verschillende fasen van het project deelgenomen. Deze procedure waarbij mensen met verschillende achtergronden en verschillende verwachtingen samenwerken, vergt tijd en een grote inspanning van elke deelnemer.

Met sommige aandachtspunten die tijdens de dialoog naar voren werden gebracht, houden de bestaande indicatoren al rekening; met andere daarentegen niet of nauwelijks. Deze lacunes werden in het licht gesteld en er werden lijnen uitgetekend voor nieuwe indicatoren; zo werd een concrete bijdrage geleverd tot andere werkzaamheden, zoals die in het kader van de Nationale Actieplannen voor sociale insluiting. Deze bijdrage wordt hieronder beknopt weergegeven: vier

punten betreffen de opbouw van indicatoren, het laatste het gebruik ervan.

## **1. Financiële aspecten en monetaire indicatoren**

De deelnemers hebben op de beperkingen van de gebruikelijke monetaire indicatoren gewezen die van een bepaalde armoedegrens vertrekken om de als arm te beschouwen bevolkingsgroep te kwantificeren (arm is wie een inkomen heeft dat onder deze drempel ligt). Ze hebben aangetoond dat het noodzakelijk en mogelijk is weer te geven wat het betekent met een zeer beperkt inkomen te leven; ze zijn hierbij van een budget vertrokken en hebben op de omvang van bepaalde uitgaven (zoals voor huisvesting, schoolkosten, gezondheidskosten ...) gewezen en op de schuldenlast. Ze hebben ook duidelijk gemaakt dat mensen in armoede steeds verplicht zijn keuzes te maken tussen fundamentele rechten en behoeften.

## **2. Arbeid en tewerkstellingsindicatoren**

Vertrekkende van een uitwisseling over het verband tussen tewerkstelling en armoede hebben de deelnemers een lijst met criteria opgesteld voor 'stabiel' werk. Daarenboven hebben ze nuttige pistes aangegeven voor indicatoren die met het soort tewerkstelling rekening houden. Ze hebben het over de arbeidswereld gehad en erop gewezen dat niet alle 'activeringsmaatregelen' op dezelfde voet kunnen worden geplaatst. De deelnemers hebben voorstellen geformuleerd om deze maatregelen te evalueren, zowel vanuit het oogpunt van de werknemer

als met betrekking tot hun impact op de arbeidsmarkt.

### **3. Rechten en indicatoren voor de toepassing van rechten**

Het blijft essentieel om armoede in verband met de grondrechten te zien. Momenteel, wanneer dit verband naar indicatoren wordt vertaald, gebeurt dit in beschrijvende termen: zo wordt bijvoorbeeld de levensverwachting bepaald wanneer het over het recht op bescherming van de gezondheid gaat of wordt het aantal ongezonde woningen geschat wanneer het over het recht op huisvesting gaat. De deelnemers zelf hebben de nadruk gelegd op het traject dat mensen in armoede moeten doorlopen om hun rechten te kunnen uitoefenen, en op de moeilijkheden die ze ondervinden om ze effectief te doen eerbiedigen.

### **4. Beleid inzake armoedebestrijding en indicatoren om dit beleid te evalueren**

Gedurende het hele proces hebben de deelnemers maatregelen aangehaald die de overheden in het kader van de bestrijding van armoede en bestaansonzekerheid hebben genomen. De deelnemers hebben uitgewisseld over het buitengewoon onderwijs, beroepsopleidingen, tewerkstellingsmaatregelen. De vraag om deze beleidsmaatregelen te evalueren, is cruciaal. De deelnemers hebben concrete evaluatievoorstellen gedaan en hierbij de aandacht op de - bestaande of nog uit te werken - indicatoren gevestigd waarmee het mogelijk moet zijn de effecten te meten die initiatieven van de overheden hebben.

## **5. Nodige waakzaamheid bij het gebruik van indicatoren**

Het is niet makkelijk om adequate indicatoren uit te werken die concrete armoedesituaties kunnen weergeven; de deelnemers hebben dit ondervonden. De volgende fase, namelijk het gebruik van deze indicatoren, is ook een delicate zaak. De deelnemers stellen dan ook voor om een waakzaamheidsgroep op te richten, samengesteld uit deskundigen ter zake en afgevaardigden van verenigingen waar armen het woord nemen, die de werkzaamheden tijdens deze fase begeleidt als ook tijdens de interpretatie van de ingezamelde informatie.

De deelnemers hebben het aangedurfd om in het kader van een dialoog over armoede-indicatoren menselijke gevoelens ter sprake te brengen. Het hoofdstuk dat hieraan gewijd is, stelt de complexiteit van een armoedesituatie en de nefaste effecten ervan, in het licht.

De publicatie van dit verslag markeert enerzijds het einde van het project onderzoek - actie - vorming, maar anderzijds ook, zoals de deelnemers hopen, een fase van mobilisatie van de betrokken actoren omtrent de opbouw en het gebruik van indicatoren.